

دانشگاه الزهرا

دانشگاه الزهرا (س)

دانشکده علوم اجتماعی و اقتصادی

پایان نامه

جهت اخذ درجه کارشناسی ارشد

رشته علوم اجتماعی گرایش پژوهشگری

عنوان

بررسی رابطه بین موقعیت منزلتی محله و احساس امنیت ساکنان شهر تهران

استاد راهنما

خانم دکتر منصوره اعظم آزاده

استاد مشاور

خانم دکتر سوسن باستانی

دانشجو

زهرا جهانگیری

مهر ۱۳۹۱

چکیده :

امنیت و احساس امنیت از مباحث پیچیده ای است که علی رغم وجود قدمت تاریخی به بلندای حیات آدمی، آنچنان که باید و شاید به صورت روشن و مشخص مورد کنکاش و بررسی زیاد قرار نگرفته است ولی با این حال شاخصهای این مفهوم همواره در نظریه ها و دیدگاههای قدیم و جدید مورد توجه بوده است و علت آن هم این امر است که دغدغه امنیت همواره برای گروههای انسانی وجود داشته است.

این مطالعه درصدد بررسی عوامل مؤثر بر احساس امنیت اجتماعی و روانی ساکنان محلات با تأکید بر موقعیت منزلتی محله است. مدل در نظر گرفته شده (با الهام از دیدگاههای نظریه پردازان مکتب شیکاگو و افرادی همچون گیدنز، وبر، زیمل، الیاس، اسکاتسن، بوزان و ...) شامل متغیرهای موقعیت منزلتی عینی محله، موقعیت منزلتی ذهنی محله، همگونی عینی، همگونی ذهنی، ثبات مسکونی ساکنان محله، احساس تعلق ساکنان محله، سبکهای زندگی خاص : سبک فرهنگی مصرفی، سبک فرهنگی مذهبی، سبک فرهنگی فردگرا و سبک محله ای است که به عنوان متغیرهای تأثیرگذار بر احساس امنیت اجتماعی و روانی ساکنان محلات دخالت داده شده اند. این تحقیق با استفاده از روش پیمایش و از طریق نمونه گیری سیستماتیک تصادفی، در بین ۲۷۰ نفر از سرپرستان خانواده / همسران سرپرستان خانواده انجام شده است.

نتایج تحلیلهای متعدد آماری نشان داد همانطور که انتظار می رفت موقعیت منزلتی محلات در ایجاد احساس امنیت روانی و اجتماعی ساکنان محلات نقش دارد.

از میان عوامل مؤثر بر شکل گیری احساس امنیت روانی سن، تعداد سالهای سکونت در تهران، درآمد فرد، موقعیت منزلتی ذهنی و عینی، همگونی ذهنی و عینی، احساس تعلق ساکنان، سبک

فرهنگی مصرفی، سبک فرهنگی فردگرا و سبک محله ای رابطه معناداری با احساس امنیت روانی داشته اند.

از میان عوامل مؤثر بر شکل گیری احساس امنیت اجتماعی سن، تعداد سالهای سکونت در تهران، نوع مسکن، موقعیت منزلتی ذهنی، همگونی ذهنی، احساس تعلق ساکنان، ثبات ساکنان، سبک فرهنگی مذهبی و سبک محله ای رابطه معناداری با احساس امنیت اجتماعی داشته اند.

کلید واژه ها : موقعیت منزلتی محله . احساس امنیت . همگونی . احساس تعلق . ثبات .

فهرست مطالب

صفحه	عنوان
	فصل اول : کلیات
۱۵.....	۱ - ۱ مقدمه .....
۱۷.....	۱ - ۲ طرح مسأله .....
۱۹	۱ - ۳ سؤالات تحقیق .....
۲۰.....	۱ - ۴ ضرورت مسأله .....
۲۲	۱ - ۵ اهداف تحقیق .....
	فصل دوم : واکاوی ادبیات
۲۳	۱ - ۲ فضای مفهومی متغیرها .....
۲۳	۱ - ۱ - ۲ تعریف محله .....
۲۳	۱ - ۲ - ۱ موقعیت منزلتی محله .....
۲۸	۱ - ۲ - ۳ امنیت .....
۲۹	۱ - ۳ - ۱ امنیت اجتماعی .....

- ۳۱ ..... ۲ - ۱ - ۳ - ۲ امنیت روانی
- ۳۲ ..... ۲ - ۱ - ۴ سبک زندگی
- ۳۳ ..... ۲ - ۲ مبانی نظری
- ۳۳ ..... ۲ - ۲ - ۱ ادبیات مرتبط با محله و تأثرات آن
- ۳۴ ..... ۲ - ۲ - ۱ - ۱ ادبیات مرتبط با موقعیت منزلتی محله
- ۳۴ ..... دیدگاه جرج زیمل
- ۳۵ ..... دیدگاه ماکس وبر
- ۳۶ ..... دیدگاه جان اوری
- ۳۷ ..... دیدگاه دیوید هاروی
- ۳۷ ..... دیدگاه فلائیگن
- ۳۸ ..... دیدگاه مکتب شیکاگو
- ۳۹ ..... دیدگاه رابرت پارک
- ۴۱ ..... دیدگاه لوئیس ورث
- ۴۳ ..... دیدگاه ویلیام فوت وایت
- ۴۳ ..... دیدگاه آنتونی گیدنز

۴۹	..... ۲ - ۲ - ۱ ادبیات نظری مرتبط با سبک زندگی
۴۹	..... دیدگاه وبر
۵۰	..... دیدگاه تورشتاین وبلن
۵۱	..... دیدگاه آنتونی گیدنز
۵۳	..... دیدگاه پیر بوردیو
۵۶	..... ۲ - ۲ - ۲ ادبیات نظری مرتبط با امنیت و احساس امنیت
۵۶	..... دیدگاه مولار
۵۷	..... دیدگاه ویور
۵۸	..... دیدگاه بوزان
۵۹	..... دیدگاه میتار
۵۹	..... دیدگاه آنتونی گیدنز
۶۰	..... دیدگاه فیتزپاتریک
۶۱	..... دیدگاه چلبی
۶۱	..... دیدگاه جین جکوبز
۶۲	..... ۳ - ۲ مرور تجربی

۶۲ ..... ۲ - ۳ - ۱ مطالعات انجام شده در داخل کشور

۷۰ ..... ۲ - ۳ - ۲ مطالعات انجام شده در خارج از کشور

۷۴ ..... ۲ - ۴ چارچوب نظری

۸۴ ..... ۲ - ۵ مدل تحقیق

۸۵ ..... ۲ - ۶ فرضیه های تحقیق

فصل سوم : روش شناسی پژوهش

۸۷ ..... ۳ - ۱ تعاریف نظری و عملی مفاهیم

۸۷ ..... ۳ - ۱ - ۱ تعریف نظری مفاهیم

۸۷ ..... ۳ - ۱ - ۱ - ۱ متغیر وابسته (احساس امنیت)

۸۸ ..... ۳ - ۱ - ۱ - ۱ - ۱ تعریف نظری امنیت

۸۹ ..... ۳ - ۱ - ۱ - ۱ - ۲ تعریف مفهومی احساس امنیت

۹۱ ..... ۳ - ۱ - ۱ - ۱ - ۳ تعریف ابعاد امنیت

۹۵ ..... ۳ - ۱ - ۱ - ۲ متغیرهای مستقل

۹۶ ..... ۳ - ۱ - ۱ - ۲ - ۱ موقعیت منزلتی

۹۶ ..... ۳ - ۱ - ۱ - ۲ - ۱ - ۱ موقعیت منزلتی ذهنی

- ۳-۱-۱-۱-۲-۱-۲ موقعیت منزلتی عینی ۹۶
- ۳-۱-۱-۲-۲ همگونی ۹۶
- ۳-۱-۱-۲-۲-۱ همگونی عینی ۹۷
- ۳-۱-۱-۲-۲-۲ همگونی ذهنی ۹۷
- ۳-۱-۱-۲-۳ ثبات مسکونی ۹۷
- ۳-۱-۱-۲-۴ احساس تعلق ۹۸
- ۳-۱-۱-۲-۵ سبک زندگی ۹۸
- ۳-۱-۱-۲-۶ سبک محله ای ۹۹
- ۳-۱-۲ تعریف عملی مفاهیم ۱۰۱
- ۳-۱-۲-۱ متغیر وابسته (احساس امنیت) ۱۰۱
- ۳-۱-۲-۲ متغیر مستقل ۱۰۳
- ۳-۲ روش تحقیق ۱۰۶
- ۳-۲-۱ دامنه تحقیق ۱۰۶
- ۳-۲-۲ شیوه نمونه گیری و حجم نمونه ۱۰۷
- ۳-۳ روشهای آماری مورد استفاده برای تحلیل اطلاعات ۱۱۰

۳-۴ تعیین اعتبار و روایی ۱۱۱

فصل چهارم : تجزیه و تحلیل داده ها

۴-۱ تلخیص و تحلیل داده ها ۱۱۲

۴-۱-۱ توصیف متغیرهای زمینه ای ۱۱۲

۴-۱-۱-۱ مشخصات فردی پاسخگویان ۱۱۳

۴-۱-۱-۲ مشخصات خانوادگی پاسخگویان ۱۱۴

۴-۱-۱-۳ بررسی متغیرهای محله ای ۱۱۵

۴-۱-۱-۴ متغیر موقعیت منزلتی ذهنی ۱۱۶

۴-۱-۱-۴-۲ متغیر موقعیت منزلتی عینی ۱۱۶

۴-۱-۱-۴-۳ متغیر همگونی ۱۱۶

۴-۱-۱-۴-۴ متغیر ثبات ساکنان ۱۱۷

۴-۱-۱-۴-۵ متغیر احساس تعلق ۱۱۷

۴-۱-۱-۴-۶ سبک زندگی ۱۱۸

۴-۱-۲ توصیف متغیرهای وابسته ۱۴۱

- ۱۴۱..... ۱ - ۲ - ۱ - ۴ احساس امنیت روانی
- ۱۴۲..... ۲ - ۲ - ۱ - ۴ احساس امنیت اجتماعی
- ۱۴۴..... ۳ - ۱ - ۴ روابط بین احساس امنیت روانی و متغیرهای مستقل
- ۱۴۴..... ۱ - ۳ - ۱ - ۴ رابطه امنیت روانی و موقعیت منزلتی محله
- ۱۴۵..... ۲ - ۳ - ۱ - ۴ رابطه امنیت روانی و همگونی
- ۱۴۶..... ۳ - ۳ - ۱ - ۴ رابطه امنیت روانی و احساس تعلق
- ۱۴۷..... ۴ - ۳ - ۱ - ۴ رابطه امنیت روانی و ثبات ساکنان
- ۱۴۸..... ۵ - ۳ - ۱ - ۴ رابطه امنیت روانی و سبک زندگی
- ۱۴۹..... ۴ - ۱ - ۴ روابط بین احساس امنیت اجتماعی و متغیرهای مستقل
- ۱۵۰..... ۱ - ۴ - ۱ - ۴ رابطه امنیت اجتماعی و موقعیت منزلتی ذهنی
- ۱۵۱..... ۲ - ۴ - ۱ - ۴ رابطه امنیت اجتماعی و همگونی ذهنی
- ۱۵۲..... ۳ - ۴ - ۱ - ۴ رابطه امنیت اجتماعی و احساس تعلق
- ۱۵۳..... ۴ - ۴ - ۱ - ۴ رابطه امنیت اجتماعی و ثبات ساکنان
- ۱۵۴..... ۵ - ۴ - ۱ - ۴ رابطه امنیت اجتماعی و سبک زندگی
- ۱۵۵..... ۵ - ۱ - ۴ رابطه بین احساس امنیت روانی و متغیرهای فردی

- ۱۵۶..... ۴ - ۱ - ۶ رابطه بین احساس امنیت اجتماعی و متغیرهای فردی
- ۱۵۷..... ۴ - ۱ - ۷ رابطه بین متغیرهای مستقل
- ۱۵۸..... ۴ - ۱ - ۷ - ۱ رابطه موقعیت منزلتی ذهنی و همگونی ذهنی
- ۱۵۹..... ۴ - ۱ - ۷ - ۲ رابطه موقعیت منزلتی عینی و همگونی عینی
- ۱۶۰..... ۴ - ۱ - ۷ - ۳ رابطه ثبات ساکنان و احساس تعلق
- ۱۶۱..... ۴ - ۱ - ۷ - ۴ رابطه احساس تعلق و موقعیت منزلتی ذهنی و عینی
- ۱۶۲..... ۴ - ۱ - ۷ - ۵ رابطه موقعیت منزلتی ذهنی و همگونی عینی
- ۱۶۲..... ۴ - ۱ - ۷ - ۶ موقعیت منزلتی عینی و همگونی ذهنی
- ۱۶۳..... ۴ - ۱ - ۸ تحلیل رگرسیون
- ۱۶۳..... ۴ - ۱ - ۸ - ۱ تحلیل رگرسیون متغیرهای مستقل و امنیت روانی
- ۱۶۴..... ۴ - ۱ - ۸ - ۲ تحلیل رگرسیون متغیرهای مستقل و امنیت اجتماعی
- ۱۶۵..... ۴ - ۱ - ۸ - ۳ تحلیل رگرسیون امنیت روانی با متغیرهای مستقل و فردی
- ۱۶۶..... ۴ - ۱ - ۸ - ۴ تحلیل رگرسیون امنیت اجتماعی با متغیرهای مستقل و فردی
- فصل پنجم : نتیجه گیری
- ۱۶۷..... ۵ - ۱ نتیجه گیری

۵ - ۲ فهرست منابع ۱۷۵

ضمائم

فهرست جداول و نمودارها

جدول ۳ - ۱ متغیر وابسته تحقیق و ویژگیهای مربوط به سنجش آن ۱۰۱

جدول ۳ - ۲ متغیرهای مستقل تحقیق و ویژگیهای مربوط به سنجش آنها ۱۰۶

جدول ۳ - ۳ ابعاد و گویه های متغیر وابسته ۱۰۸

جدول ۳ - ۴ ابعاد و گویه های متغیر مستقل ۱۰۹

جدول ۳ - ۵ تقسیم بندی نمونه ها بر حسب مناطق و محلات ۱۱۶

جدول ۳ - ۶ ضرایب آلفای کرونباخ متغیرهای وابسته و مستقل ۱۱۹

جدول ۴ - ۱ شاخصهای پراکندگی متغیرهای سن ، درآمد ، تعداد اعضای خانواده و مدت اقامت

در محله ۱۲۳

جدول ۴ - ۱ - ۱ میانگین متغیرهای سن ، درآمد ، تعداد اعضای خانواده و مدت اقامت در محله

به تفکیک مناطق ۱۲۳

جدول ۴ - ۲ توزیع درصد فراوانی متغیر جنس و وضعیت تأهل ۱۲۴

جدول ۴ - ۳ توزیع درصد فراوانی متغیر تحصیلات پاسخگو ۱۲۴

- جدول ۴-۴ توزیع درصد فراوانی متغیر تحصیلات پدر ۱۲۷
- جدول ۴-۴-۱ توزیع درصد فراوانی متغیر تحصیلات مادر ۱۲۸
- جدول ۴-۴-۲ توزیع درصد فراوانی متغیر تحصیلات همسر ۱۳۰
- جدول ۴-۵ توزیع درصد فراوانی متغیرهای نوع مسکن ، اصالت و وضع فعالیت ۱۳۰
- جدول ۴-۶ توزیع فراوانی و درصد گویه های منزلت ذهنی محله ۱۳۱
- جدول ۴-۶-۱ میانگین نمره منزلت ذهنی محله به تفکیک مناطق ۱۳۲
- جدول ۴-۷ میانگین نمره منزلت عینی محله به تفکیک مناطق ۱۳۲
- جدول ۴-۸ میانگین نمره همگونی عینی به تفکیک مناطق ۱۳۳
- جدول ۴-۸-۱ میانگین نمره همگونی ذهنی به تفکیک مناطق ۱۳۴
- جدول ۴-۹ میانگین نمره ثبات ساکنان به تفکیک مناطق ۱۳۵
- جدول ۴-۱۰ توزیع فراوانی و درصد گویه های احساس تعلق ۱۳۷
- جدول ۴-۱۱ تحلیل عاملی متغیر سبک زندگی ۱۳۸
- جدول ۴-۱۱-۱ تحلیل خوشه ای متغیر سبک زندگی ۱۴۳
- جدول ۴-۱۲ توزیع درصد فراوانی احساس امنیت روانی ۱۴۴
- جدول ۴-۱۲-۱ میانگین میزان احساس امنیت روانی به تفکیک مناطق ۱۴۵

- جدول ۴ - ۱۳ توزیع درصد فراوانی متغیر احساس امنیت اجتماعی ۱۴۶
- جدول ۴ - ۱۳ - ۱ میانگین میزان احساس امنیت اجتماعی به تفکیک مناطق ۱۴۶
- جدول ۴ - ۱۴ ضریب همبستگی بین موقعیت منزلتی محله و امنیت روانی ۱۴۸
- جدول ۴ - ۱۵ ضریب همبستگی بین همگونی و امنیت روانی ۱۴۸
- جدول ۴ - ۱۶ ضریب همبستگی بین احساس تعلق و امنیت روانی ۱۴۹
- جدول ۴ - ۱۷ ضریب همبستگی بین ثبات ساکنان و امنیت روانی ۱۵۰
- جدول ۴ - ۱۸ ضریب همبستگی بین موقعیت منزلتی محله و امنیت اجتماعی ۱۵۱
- جدول ۴ - ۱۹ ضریب همبستگی بین همگونی و امنیت اجتماعی ۱۵۳
- جدول ۴ - ۲۰ ضریب همبستگی بین احساس تعلق و امنیت اجتماعی ۱۵۴
- جدول ۴ - ۲۱ ضریب همبستگی بین ثبات ساکنان و امنیت اجتماعی ۱۵۵
- جدول ۴ - ۲۲ ضریب همبستگی بین سبک محله ای و امنیت اجتماعی ۱۵۶
- جدول ۴ - ۲۳ ضریب همبستگی بین متغیرهای فردی و امنیت روانی ۱۵۸
- جدول ۴ - ۲۴ ضریب همبستگی بین متغیرهای فردی و امنیت اجتماعی ۱۶۰
- جدول ۴ - ۲۵ ضرایب همبستگی بین متغیرهای مستقل ۱۶۲
- جدول ۴ - ۲۶ میزان رگرسیون متغیر احساس امنیت روانی ۱۶۳

جدول ۴ - ۲۶ - ۱ ضرایب رگرسیون امنیت روانی با متغیرهای مستقل ۱۶۴

جدول ۴ - ۲۷ - میزان رگرسیون متغیر احساس امنیت اجتماعی ..... ۱۶۵.

جدول ۴ - ۲۷ - ۱ ضرایب رگرسیون امنیت اجتماعی با متغیرهای مستقل ۱۶۵

جدول ۴ - ۲۸ ضرایب رگرسیون متغیر احساس امنیت روانی با متغیرهای مستقل و فردی

..... ۱۶۶

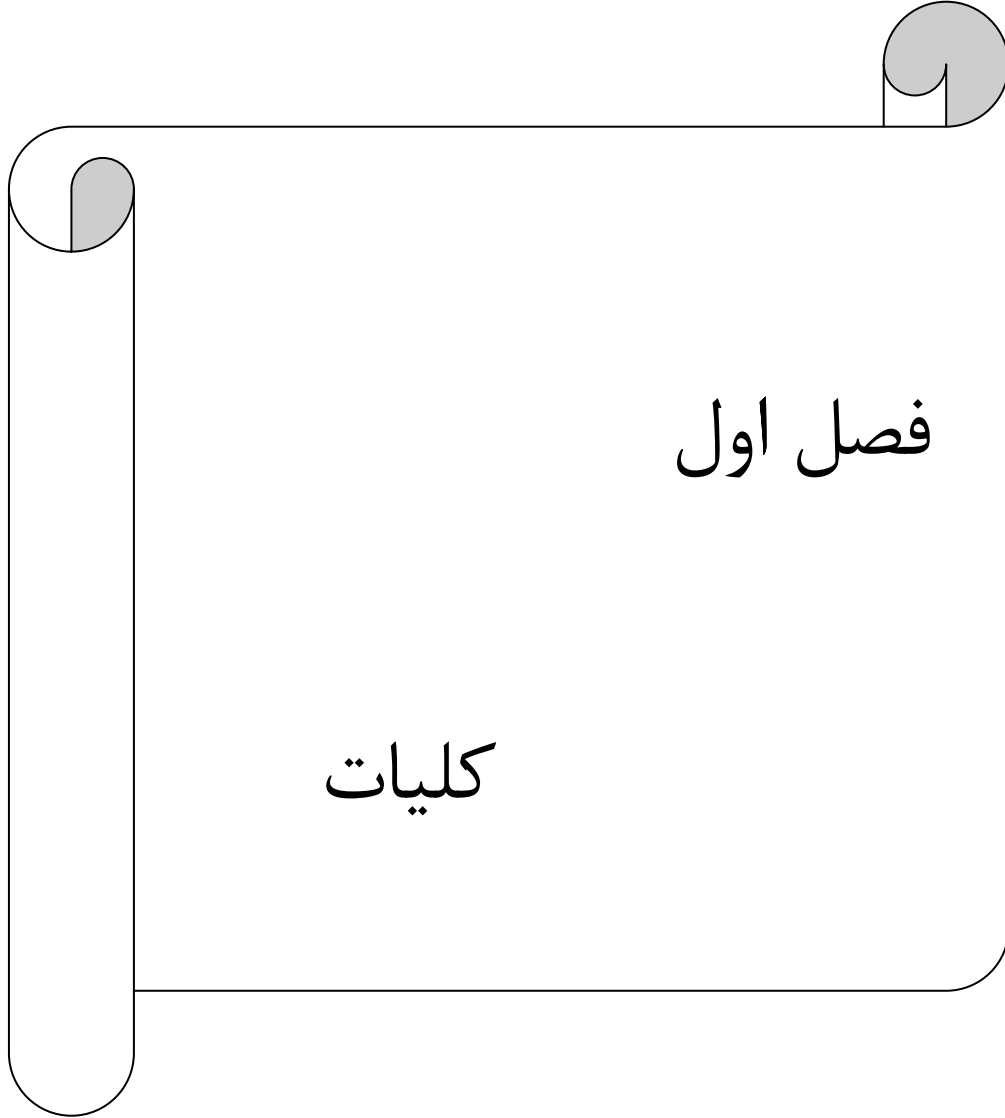
جدول ۴ - ۲۹ ضرایب رگرسیون متغیر احساس امنیت اجتماعی با متغیرهای مستقل و فردی

..... ۱۶۶

نمودار ۴ - ۱ تحلیل خوشه ای سبک فرهنگی مصرفی .....

نمودار ۴ - ۲ تحلیل خوشه ای سبک فرهنگی مذهبی .....

نمودار ۴ - ۳ تحلیل خوشه ای سبک فرهنگی فردگرا .....

در نتیجه فرایند سریع شهرنشینی در اثر مدرنیته و شکل گیری پارادایم غالب اقتصاد صنعتی و مهاجرت روز افزون جمعیت روستایی به شهرهای بزرگ تغییرات قابل توجهی را در ابعاد مختلف اجتماع شهری شاهد بوده ایم. سرنوشت اجتماع محلی در جوامع شهری یکی از موضوعات اساسی جامعه شناسی مدرن از زمان شکل گیری مکتب شیکاگو است که رهیافت مذکور به مطالعات مهمی درباره اکولوژی انسانی و طراحی و احیای شهر انجامید (دلانتی، ۲۰۰۳: ۵۱).

امروزه با گسترش شهرها و از میان رفتن مرز محلات قدیمی، مسئله امنیت در مناطق شهری به یکی از معضلات عمده در برنامه ریزی های توسعه شهری تبدیل شده است. از آنجا که نیاز به امنیت، نیازی اولیه و اساسی در سطح فرد و جامعه محسوب می شود، کاهش و فرسایش منابع رسمی و غیررسمی تأمین کننده آن می تواند دارای آثار و پیامدهای بسیار جدی برای هر دو سطح باشد. تأمین امنیت اجتماعی در محلات و مناطق می تواند از طریق ابزارهای رسمی و غیر رسمی هم چون نظارت و کنترل ساکنان محلی تأمین شود کنترل و نظارت اجتماعی به عنوان ابزاری غیر رسمی نقشی مهمتر و جدی تر از کنترل های رسمی در ایجاد امنیت اجتماعی مناطق ایفا می کند (صالحی مرزيجرانی، ۱۳۸۴: ۱۶۴). گسترش فیزیکی و اجتماعی شهرها و تبدیل شدن شهرها به مراکز و مناطق ناهمگن جمعیتی، اجتماعی و فرهنگی میزان کنترل اجتماعی را در هر دو کنترل رسمی و غیر رسمی کاهش داده و سبب افزایش ناهنجاری اجتماعی می شود. محیط اجتماعی و مسکونی ناهمگون افراد در کنار ساختارهای نامناسب منطقه ای، ناکامی اجتماعی و فقر اقتصادی، زمینه های بروز ناامنی شهری را بیشتر کرده است (نصیری، ۱۳۸۲: ۹۱). مفهوم ناامنی در شهرها را علاوه بر عوامل متعدد، از هم گسیختگی ارزش ها و هنجارهای اجتماعی ناشی از تحولات اجتماعی، خصوصاً در محلات و مناطق مختلف موجب می شود (باجپایی، ۱۳۸۴: ۲۶).

شهر تهران دارای سابقه ی محله ای است اگر به تاریخ شکل گیری و توسعه این شهر توجه شود ملاحظه خواهد شد که طی دوران های مختلف رشد کرده و به شهری جدید تبدیل شده است. این شهرو محلات آن طی مراحل گوناگون دچار تغییر و تحول بسیار شده است. یکی از مهمترین تغییرات صورت گرفته در این شهر تبدیل شدن تهران از شهری با محلات بسیار به شهری با مناطق متعدد است. محله به موقعیت خاصی گفته می شود که بیان کننده فضای فرهنگی، اجتماعی، کالبدی، سیاسی و حتی اقتصادی خاصی می باشد ولی مهمتر از آن اینکه، این موقعیت به احساس امنیتی دامن می زند که بواسطه برقراری این فضا ایجاد می شود.

مفهوم امنیت و احساس آن به تازگی زیاد مورد توجه قرار می گیرد چرا که با تبدیل محلات تهران به مناطق شهری این احساس جایگاه خود را از دست داده است و این از دست رفتگی، توجه خاص برنامه ریزان شهری را بخود می طلبد زیرا مفهوم امنیت در شهرها طی دهه های گذشته با رشد و توسعه شهرنشینی و گسترش کلان شهرها و پیچیده تر شدن روابط اجتماعی شهروندان در شهرها از حالت اولیه و جنبه های فیزیکی محسوس خارج شده و صورت اجتماعی و فرهنگی به خود گرفته است و به طور خلاصه رشد و گسترش ناامنی در شهرها با افزایش و پیچیدگی فناوری های جدید و تقسیم کار اجتماعی بیش از پیش همراه شده و به تهدیدی جدی در راه آسایش و رفاه شهروندان تبدیل شده است.

۱ - ۱ طرح مسأله

امروزه هجوم جمعیت به شهرها، تراکم ناهمگون و گوناگونی جمعیت، وسیع شدن ابعاد شهر و مسائلی از این دست، ساکنان مناطق شهری را با مشکلات زیادی روبرو ساخته است. محلات و مناطق شهری به واسطه تجمع و هم نشینی و گوناگونی خرده فرهنگ ها، به گونه ای، عرصه

اشکال و روبه های مختلف زندگی شده که عملاً، توافق همگانی را در پذیرش هنجارهای اجتماعی و محله ای، غیر ممکن ساخته است. عدم توافق در هنجارها و پذیرش آن، نگرانی های بسیاری را برای خانواده های شهری به ارمغان آورده و به دلواپسی های ارزشی، اعتقادی و تربیتی آنها افزوده است. این وضعیت، آشفتگی های روانی و اجتماعی و احساس ناامنی حاصل از زندگی شهری را سرعت بخشیده است.

تجمع ناهمگون مناطق شهری، روابط همسایگی را از شکل و شیوه قدیمی خارج و به گونه جدیدی سامان بخشیده است. در چنین وضعیتی افراد، هر چه بیشتر سعی در کناره گیری از مشارکت و ارتباط با ساکنان محلی نموده و از معاشرت با دیگر خانواده ها اجتناب می ورزند. این وضعیت، شرایط را برای عدم اعتماد و اطمینان به دیگران و به دنبال آن تشویش و اضطراب و احساس ناامنی آماده می سازد. این در حالی است که امنیت یکی از نیازهای مهم بشری است. از نظر بسیاری از صاحب نظران، در تقسیم بندی نیازها، نیاز به امنیت، بر فراز همه نیازهای اجتماعی و فوراً بعد از نیازهای زیستی قرار می گیرد (مازلوو دیگران.....). به همین دلیل ارضای این نیاز، یکی از مهمترین وظایف هر جامعه ای محسوب می شود زیرا فقدان آن، احساس آرامش و اطمینانی را که لازمه وجود هرگونه نشاط و شادابی اجتماعی است کاهش می دهد.

گرچه ایجاد امنیت از وظایف هر جامعه بالغی محسوب می شود، تا آنجا که برخی وجود آنرا برتر از تأمین معیشت برای افراد جامعه دانسته اند، اما در بسیاری از مباحث به احساس امنیت، اهمیت بیشتری داده شده است (رجبی پور، ۱۳۸۲). به گونه ای که اگر امنیت وجود داشته باشد اما از طرف اعضای جامعه احساس نشود، تأثیرات مثبت خود را از دست داده و زمینه را برای ترس و نگرانی و عدم اعتماد اجتماعی مهیا می نماید.

علی رغم اهمیت ارضای نیاز به امنیت و احساس آن، گذری به آمار و اطلاعات، نشان از عدم گستردگی آن در بین افراد جامعه و ساکنان شهر تهران دارد. نتیجه یک نظر سنجی از سوی ایسپا نشان می دهد که ۸۱ درصد از افراد جامعه، احساس ناامنی می کنند (کلاهیچیان، ۱۳۸۴ : ۱۵۴). تحقیق بیات نشان می دهد که این احساس، در مناطق مختلف، بسته به موقعیت منطقه، متفاوت می باشد و در محلات بالای شهر احساس ناامنی کمتر است (بیات، ۱۳۸۸). این مسئله می تواند در تهران که بنظر بسیاری از محققین، شهری قطب بندی شده است (مدنی پور، ۱۳۸۱)، نمایش بیشتری داشته باشد. شهری با موقعیت اجتماعی، اقتصادی و فرهنگی محله ای کاملاً متفاوت و متمایز که علی رغم تلاشهای بسیاری که به خاطر برابری مناطق آن صورت گرفته است، هنوز این تمایز را چه بصورت عینی (قیمت منطقه ای زمین) و چه بصورت ذهنی (تصور افراد از مناطق) در خود به تصویر کشیده و هنوز بر اساس تقسیم بندی مناطق شهری، دارای سیمای محلی کاملاً متفاوتی می باشد. در تهران، هر منطقه، مختصات و فضای خاص خود را داشته و افرادی با پایگاه اقتصادی، پیشینه فرهنگی اجتماعی و محلی ویژه ای را در خود جای داده است (مدنی پور، ۱۳۸۱).

این وضعیت سبب شده است که مناطق و محلات گوناگون تهران، ارزش ها و هنجارهای متفاوتی را نیز در خود پرورش دهند.

افراد در مناطقی احساس اعتماد، آرامش و امنیت خواهند داشت که با ارزشها و هنجارها و قواعد زندگی آنها مطابقت بیشتری داشته باشد. حضور بیگانگان در منطقه، افراد ساکن را با تهدید ارزشهای محلی مواجه می سازد. تهدید ارزشهای محل، امنیت اجتماعی و روانی افراد ساکن را مختل ساخته و به برقراری روابط سالم اجتماعی آسیب می رساند. اختلال در استقرار روابط اجتماعی به بیگانگی و انزوای اجتماعی افراد ساکن منجر می شود. این انزوا، می تواند از شکل